

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 5Cdo/63/2022                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 8119214219                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 12.07.2023                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Jozef Kolcun             |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2023:8119214219.2 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu I. P., bývajúceho v P., Y. M. XX-XXX, S. M., zastúpeného Mgr. Marcelom Fandákom, LL.M, advokátom v Košiciach, Kováčska 40, proti žalovanej obchodnej spoločnosti Prima banke Slovensko, a.s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, zastúpenej spoločnosťou Škubla & Partneri s. r. o., so sídlom v Bratislave, Digital Park II, Einsteinova 25, IČO: 36 861 154, v mene ktorej koná Mgr. Martin Škubla, konateľ a advokát, o zaplatenie 350.000,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 29C/41/2019, o dovolaní žalobcu a žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 24. novembra 2021 sp. zn. 13Co/32/2021, takto

### rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 24. novembra 2021 sp. zn. 13Co/32/2021 a rozsudok Okresného súdu Prešov č. k. 29C/41/2019-140 zo dňa 05. mája 2021 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Prešov na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 5. mája 2021 č. k. 29C/41/2019-140 v spojení s opravným uznesením zo 17. februára 2022 č. k. 29C/41/2019-270 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 175.000,- eur s 9 % úrokom z omeškania ročne od 29. júna 2009 do zaplatenia v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II.), nárok na náhradu trov konania stranám sporu nepriznal (výrok III.) a nárok na náhradu trov štátu nepriznal (výrok IV).

1.1. Výkonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie za preukázané, že medzi účastníkmi konania dňa 12.03.2009 bola v súlade s ustanovením § 708 a nasl. Obchodného zákonníka uzatvorená zmluva o bežnom účte označená ako Zmluva o spolupráci pri poskytovaní bankových produktov a služieb v predmete zriadenia rastového osobného účtu, uvedením poplatkovania, balík VÝHODA, frekvenciou výpisov mesačne a spôsobu doručovania výpisov poštou.

1.2. Predmetnou žalobou sa žalobca v zmysle ustanovenia § 373 a nasl. Obchodného zákonníka domáhal voči žalovanej náhrady škody, ktorá mu mala byť spôsobená hrubým porušením povinnosti žalovanou, kedy bez prítomnosti a vedomia žalobcu a úradného overenia jeho podpisu, na základe príkazu na úhradu zo dňa 14.04.2009 odpísala z jeho účtu peňažnú sumu 345.000 Eur na jemu neznámy účet a zároveň na základe výberového lístka v uvedený deň sumu vo výške 5.000,-Eur vyplatila inému ako majiteľovi účtu.

1.3. Súdu bol predložený zo strany žalobcu v priebehu súdneho konania ďalší súdnoznalecký posudok, vypracovaný Ústavom súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity č. 56/2013, v ktorom sa už jednoznačne konštatuje, že podpisy na predmetnom príkaze na úhradu a výberovom lístku napriek nápadnej podobnosti nie sú podpismi žalobcu s tým, že ide o písomný prejav jednej osoby. Z výsledkov vykonaného dokazovania nesporne vyplynulo, že žalobca žalovanej nepredložil žiaden kontakt, na ktorom by ho bolo možné zastihnúť telefonickým alebo iným operatívnym spôsobom, čo vyplýva aj z výpovede pracovníčky banky J. C., podľa ktorej žalobca ako majiteľ účtu im telefonický kontakt odmietol dať. Zároveň v uvedený deň obaja podpisovali v pobočke banky podpisový vzor s uvedením kódu „D“, pri ktorom je uvedené, že ide o spôsob disponovania oboch spoločne, avšak podľa písma tri, osoby uvedené v podpisovom vzore sú oprávnené predkladať a preberať písomnosti v banke, a to každá samostatne. Je nesporné, že sfaľovaný podpis žalobcu na príkaze na úhradu a výberovom lístku zo dňa 14.04.2009 sa nápadne podobal jeho podpisu na podpisovom vzore v Zmluve o bežnom účte, čo bolo konštatované aj prvotným znaleckým posudkom, predloženým žalobcom pri podaní žaloby, v závere ktorého znalec nevedel vylúčiť ani potvrdiť, že či uvedený podpis je alebo nie je podpisom žalobcu. Táto spornosť podpisov bola odstránená až vyššie uvedeným znaleckým posudkom Ústavu súdneho inžinierstva, ktorý jednoznačným spôsobom vylúčil, aby podpisy na spornom príkaze na úhradu a výberovom lístku boli podpisy žalobcu. Vykonaným dokazovaním však bolo nepochybne preukázané, že uvedené písomné doklady boli banke predložené zo strany osoby, ktorú žalobca v podpisovom vzore Zmluve o bežnom účte určil ako spoludisponenta, a teda ju označil za dôveryhodnú osobu oprávnenú banke predkladať aj prevodné príkazy a výberové lístky bez jeho prítomnosti ako majiteľa účtu. Zároveň ako korešpondenčnú adresu pre účely zasielania výpisov z účtu určil adresu spoludisponenta a banke neposkytol potrebnú súčinnosť pre účely overenia si vierohodnosti predkladaných príkazov na úhradu, alebo výberových lístkov, oznámením telefónneho čísla, alebo iného kontaktu, na ktorom by ho bolo možné operatívnym spôsobom zastihnúť. Žalobca súdu nepredložil respektíve neoznačil dôkazy preukazujúce jeho tvrdenie, že iba on osobne bol oprávnený nakladať s peňažnými prostriedkami na účte vrátane tvrdenia, že žalovanej poskytol kontaktné údaje, na ktorom si táto mohla overiť pravosť jeho podpisov, na písomnostiach dispozície z jeho účtu. Uvedené tvrdenie žalobcu bolo vyvrátené výpoveďou svedkyne - pracovníčky žalovanej, ktorá potvrdila, že žalobca odmietol im poskytnúť pre uvedené účely akýkoľvek telefonický kontakt. V prípade, ak žalobca chcel so svojimi peňažnými prostriedkami na účte disponovať sám, mal možnosť to urobiť takým spôsobom, aby dispozíciu s účtom neumožnil inej osobe, a to napriek tvrdeniu, že týmto spôsobom preukazoval osobe uvedenej ako spoludisponent dostatok finančných prostriedkov pre účely vzájomného obchodného prípadu. Podľa názoru súdu prvej inštancie aj keď žalobca v čase uzatvorenia zmluvy nemal akékoľvek pochybnosti o dôveryhodnosti osoby spoludisponenta, takýmto konaním zanedbal obvyklú obozretnosť, kedy za účelom preukázania dostatku finančných prostriedkov obchodnému partnerovi, tomuto zriadil dispozičné právo v prospech jeho účtu, napriek existencii iných štandardných postupov, ako je potvrdenie o stave účtu, výpis účtu, alebo produkty elektronického bankovníctva.

1.4. V zmysle vysloveného právneho názoru dovolacieho súdu v uznesení zo dňa 27. augusta 2019 pod spisovou značkou 4Cdo/25/2018, ktorý je pre súd prvej inštancie v zmysle ustanovenia § 455 CSP záväzný, to bol práve žalobca, ktorý si vybral Z. J. za spoludisponenta s jeho finančnými prostriedkami na účte a ktorý sfaľoval podpis žalobcu na príkaze na úhradu žalovanej sumy, ktorá mu bola vyplatená. Už len táto skutočnosť sama o sebe svedčí pre znášanie spoluzodpovednosti žalobcu za škodu spôsobenú na jeho majetku, ktorý sám pre seba navrhol uvedený veľmi riskantný spôsob vyplňania príkazov na úhradu cudzou osobou. Porušenie preventívnych povinností má totiž tiež vplyv na rozsah náhrady škody, a to vtedy, ak poškodený poruší jemu uloženú preventívnu povinnosť a za túto možno považovať určenie rizikovej osoby za spoludisponenta jeho účtu, ako aj neposkytnutie telefonického či iného kontaktu pre prípadnú potrebu zabrániť neoprávneným výberom z účtu žalobcu.

1.5 Keďže žalobca vyššie popísaným konaním porušil svoju prevenčnú povinnosť predpokladanú v ustanovení § 382 a 384 Obchodného zákonníka, potom v zmysle ust. § 376 Obchodného zákonníka spoluzodpovedá za škodu, ktorá vznikla na jeho majetku predložením sfaľovaného príkazu na úhradu a výberového lístka.

1.6. V zmysle prezentovaného právneho názoru Najvyššieho súdu SR ustanovenie § 374 Obchodného zákonníka má dispozitívnu povahu, takže strany si mohli v Zmluve vymedziť okolnosti vylučujúce zodpovednosť, ale pokiaľ si ich nevymedzili, potom neprichádza do úvahy úplné vylúčenie

zodpovednosti žalovanej banky za škodu spôsobenú žalobcovi. Z uvedeného teda vyplýva, že pokiaľ si žalovaná v Zmluve so žalobcom nevymedzila ako okolnosť vylučujúcu jej zodpovednosť v zmysle ustanovenia § 374 Obchodného zákonníka, a to predloženia falošného príkazu na úhradu alebo výberového lístka, potom nie je možné úplne vylúčiť jej zodpovednosť za škodu, ktorá vznikla ich predložením na majetku žalobcu.

1.7. Pokiaľ žalovaná realizovala opatrenia smerujúce k predchádzaniu vzniku škody predložením falšovaného príkazu iba v prípade doručovania formou poštovej zásielky a nie aj za situácie, že príkaz na úhradu bol predložený oprávnenou osobou, avšak sfalšovaný je druhý respektíve ďalší podpis, potom podľa názoru súdu prvej inštancie aj z uvedeného dôvodu nie je možné úplne vylúčiť zodpovednosť banky za škodu spôsobenú na majetku žalobcu predložením falšovaného príkazu na úhradu respektíve výberového lístka v zmysle ustanovenia § 374 Obchodného zákonníka.

1.8. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania tak súd prvej inštancie určil mieru zodpovednosti za škodu spôsobenú na majetku žalobcu predložením sfalšovaného príkazu na úhradu a výberového lístka každej zo sporových strán v rozsahu 50 %.

1.9. Zároveň nie je možné vylúčiť zodpovednosť žalovanej za škodu spôsobenú na majetku žalobcu predložením sfalšovaného príkazu na úhradu a výberového lístka, keďže banka si v zmluve so žalobcom uvedenú skutočnosť nevymedzila ako okolnosť vylučujúcu zodpovednosť v zmysle § 374 Obchodného zákonníka. Súčasne žalovaná banka nepreukázala, že realizovala opatrenia na predchádzanie vzniku škody predložením sfalšovaného prevodného príkazu, a to za situácie, že príkaz na úhradu síce predkladala oprávnená osoba, avšak sfalšovaný je druhý respektíve ďalší podpis. V tomto smere realizovala opatrenia smerujúce k predchádzaniu vzniku škody predložením sfalšovaného príkazu iba v prípadoch, ich doručovania formou poštovej zásielky. Vtedy zamestnanci banky v zmysle interných predpisov realizovali telefonické overenie pravosti prevodného príkazu u majiteľa účtu. Pri jeho osobnom predložení zamestnanec banky realizoval iba porovnanie podpisov v príkaze na úhradu s podpisom vzorovým. Z uvedeného teda vyplýva, že pokiaľ by aj žalobca poskytol žalovanej banke svoj telefonický alebo iný kontakt, zamestnanci by nere realizovali overenie pravosti príkazu na úhradu a výberového lístka u neho ako majiteľa účtu, keďže pri osobnom predložení spoludisponentom vykonávajú iba porovnanie podpisov na príkaze s podpisom vzorovým.

1.10. Na základe vyššie uvedených skutočností, tak súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť nahradiť škodu žalobcovi, ktorá mu vznikla predložením sfalšovaného príkazu na úhradu a výberového lístka v rozsahu 175.000,-Eur s 9 %-ným úrokom z omeškania ročne od 29.06.2009 do zaplatenia a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. V danom prípade považoval za právne bezvýznamné tvrdenie žalovanej banky o vplyve tzv. hospodárskej kauzy pre účely určenia zodpovednosti za škodu a jej výšku, predložením preukázateľne sfalšovaného príkazu na úhradu a výberového lístka. Okrem iného výpoveďami osôb, ktoré sa uvedenej tzv. hospodárskej kauzy zúčastnili realizovanými v rámci trestného konania, nebola preukázaná akákoľvek spoluúčasť žalobcu na uvedenej obchodnej operácii.

1.11. Súd prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP tak, že nárok na náhradu trov konania stranám sporu nepriznal s poukazom na ich 50%-nú úspešnosť v spore. Zároveň v zmysle § 155 CSP nepriznal štátu nárok na náhradu trov konania pozostávajúcich z tlmočného, keďže v zmysle vyššie citovaného zákona ustanovenia, trovy spojené s tým, že strana koná v materinskom jazyku, alebo v jazyku, ktorému rozumie, znáša štát.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu a žalovanej rozsudkom z 24. novembra 2021 sp. zn. 13Co/32/2021 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II. a III. (výrok I.) a stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (výrok II.).

2.1. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkázal (§ 387 ods. 2 CSP).

2.2. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ CSP) uviedol, že dôvodnosť tejto námietky nebola zo spisu zistená. Nepochybné je, že súd prvej inštancie po vykonaní vyčerpávajúceho dokazovania nariadil pojednávanie, na ktorom sa zúčastnil právny zástupca žalovanej, ktorý mal možnosť sa vyjadriť k veci aj v čase po zrušení rozhodnutia súdu prvej inštancie dovolacím

súdom a ako vyplýva z obsahu zápisnice zo dňa 30.11.2020 a zo dňa 07.04.2021. Žalovaná nenamietala skutočnosť, že by sa nemohla vyjadriť k obsahu už vykonaného dokazovania. To, že pôvodne sa prvoinštančné konanie viedlo pod sp. značkou 29C/131/2010 a následne po zrušení veci dovolacím súdom bola konaniu pridelená nová spisová značka, neznamená, že sa jedná o nové konanie vo veci. Súd po zrušení veci dovolacím súdom naďalej pokračoval v pôvodnom konaní, rozhodujúc v žalobe zo dňa 22.09.2009, no už pod novou spisovou značkou. Z uvedeného dôvodu námietka porušenia práva na spravodlivý proces je nedôvodná.

2.3. Rovnako namietaný odvolací dôvod, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d/ CSP) , odvolací súd zo spisu nezistil, pričom odvolateľka na žiadnu konkrétnu vadu ani nepoukazovala.

2.4. Namietané pochybenie podľa § 365 ods. 1 písm. e/ CSP nebolo v odvolaní konkretizované tým, aké závery použiteľné v prospech žalovanej by mali vyplývať z navrhovaných dôkazov. Táto skutočnosť je relevantnou pre posúdenie takého návrhu, preto nevykonanie dôkazu súdom prvej inštancie nepredstavuje porušenie práva na spravodlivý proces. Ak teda súd prvej inštancie odmietol vykonať navrhnuté dôkazy s odôvodnením, uvedeným v rozsudku, konal v rámci svojej právomoci. Doplnenie dokazovania zabezpečením odpisu z registra trestov spoludisponenta, jeho výsluchom ako aj výsluchom ostatných osôb, ktoré mali byť zapojené do obchodu medzinárodného charakteru, ktorý mal byť dôvodom pre otvorenie účtu žalobcu, aj podľa názoru odvolacieho súdu, sú návrhy, ktoré nesúvisia s podstatou veci prejednávanej a podľa názoru odvolacieho súdu sa jedná o obštrukčné návrhy, ktoré nie sú podstatné pre rozhodnutie vo veci samej. Z vykonaných dôkazov nepochybne vyplýva, že z účtu žalobcu, ktorý bol vedený žalovanou, došlo na základe sfaľovaných príkazov k výberu finančných prostriedkov, pričom následne špekulácie žalovanej a hypotetické možnosti toho, že žalobca opätovne obdržal tieto finančné prostriedky, neboli v konaní preukázané, pričom dôkazné bremeno v tomto smere zaťažuje žalovanú. Navrhovanie výsluchu osôb, ktoré mali byť zapojené do tohto obchodu, ktorý ani nebol preukázaný v konaní, či sa realizoval, alebo nie, nemohlo dôjsť k zmene ustáleného skutkového stavu postačujúceho pre rozhodnutie vo veci. Z uvedeného dôvodu bolo aj v súlade so zásadou hospodárnosti konania, aby súd prvej inštancie nevykonával tieto dôkazy ako nadbytočné.

2.5. V danom prípade odvolací súd po oboznámení sa so spisovým materiálom dospel k záveru, že všetky skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil, sú správne a majú oporu vo vykonanom dokazovaní a v konaní súdu prvej inštancie nebol zistený žiaden z vyššie uvedených dôvodov preukazujúci nesprávne zistenie skutkového stavu.

2.6. K námietke o nesprávnom právnom posúdení (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP) odvolací súd uviedol, že dovolací súd v bodoch 14/ a 15/ svojho odôvodnenia nepochybne vyslovil svoj záväzný právny názor o porušení preventívnych povinností žalobcu vo vzťahu k určeniu rizikovej osoby za spoludisponenta jeho účtu ako aj neposkytnutie kontaktu pre prípadnú potrebu urgentného spojenia. Rovnako tak Najvyšší súd uviedol, že neprichádza do úvahy zbavenie sa zodpovednosti žalovanej vo forme úplného vylúčenia jej zodpovednosti. Správne preto súd prvej inštancie pristúpil k vyhodnoteniu pomeru zodpovednosti strán sporu za výber finančných prostriedkov z účtu žalobcu na základe falošného príkazu, pričom dospel k záveru, že zodpovednosť oboch strán je v zásade rovnaká, a preto vyhovel žalobe v rozsahu 50 percent. Odvolací súd sa plne stotožňuje s týmto jeho záverom a dodáva, že tento pomer zodpovedá spravodlivému usporiadaniu vecí, nakoľko pokiaľ by žalobca neustanovil za spoludisponenta osobu, ktorú v podstate poznal len krátkodobu a na základe vonkajších znakov, túto osobu vyhodnotil ako zodpovednú, čo možno charakterizovať až ako detinské konanie z jeho strany, nebolo by došlo ku škode na jeho majetku. Rovnako tak v zmysle záveru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, je vylúčené úplné vylúčenie zodpovednosti žalovanej za takéto konanie, preto je odôvodnený záver súdu prvej inštancie o rovnakom podiele zavinenia oboch strán sporu na tejto kauze. Od bankovej inštitúcie, ktorá podniká profesionálne na finančnom trhu a nakladá s prostriedkami svojich klientov, možno spravodlivo očakávať maximálne možnú mieru opatrnosti tak, aby prostriedky klientov neboli im podvodnou formou odcudzené, ako sa tak stalo v tomto prípade. Nepochybne v tejto veci ochranný mechanizmus žalovanej zlyhal, preto je miera jej zavinenia určená primerane.

2.7. Pokiaľ sa týka skutočností, či predmetný vzťah medzi stranami sporu je vzťahom spotrebiteľským a či teda možno klásť zvýšené nároky na žalovanú, ako profesionálneho poskytovateľa bankových služieb, je nepochybne, že sa jednalo o vzťah spotrebiteľský.

2.8. Odvolacou námietkou bolo tiež, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nepreskúmateľné. Odvolací

súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie spĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodnenie rozhodnutí, a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Následnosť jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne, zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť i všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Súd jasne a dostatočne vysvetlil právne dôsledky, pre ktoré žalobu žalobcu zamietol. Preto neobstoí odvolacia námietka nedostatočnej odôvodnenosti a nepreskúmateľnosti rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že v odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie zrozumiteľným spôsobom uviedol relevantné dôvody svojho rozhodnutia. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, respektíve ústavne nekonformné, pretože sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam.

2.9. Výrok o trovách odvolacieho konania odôvodnil ustanovením § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 2 CSP, kedy ani jednej zo strán sporu neboli priznané trovy odvolacieho konania, nakoľko ani jedna zo strán sporu nebola v odvolacom konaní úspešná.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, v ktorom uplatnila dovolacie dôvody podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Uviedla, že podaním označeným ako Vyjadrenie k zrušujúcemu uzneseniu Najvyššieho súdu SR, spisová značka 4Cdo/25/2018 s návrhom na doplnenie dokazovania zo dňa 22.05.2020 (ďalej len „návrh dôkazov“), navrhla súdu prvej inštancie doplnenie dokazovania vykonaním nasledovných dôkazov: zabezpečiť odpis z registra trestov spoludisponenta žalobcu Z. J., uskutočniť výsluch zamestnávateľov, obchodných partnerov žalobcom zvoleného spoludisponenta žalobcu - Z. J., doplniť výsluch žalobcu, uskutočniť výsluch E. C., A. B., L. R. a E. J. (ďalej len „účastníci obchodu“) a jednotlivo ako E. C., A. B., L. R., E. J. a zabezpečiť odpisy z registra trestov týchto účastníkov obchodu a vykonať dôkazy, ktoré získali orgány činné v trestnom konaní resp. súd v tejto trestnej veci. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že súd prvej inštancie len pripojil trestný spis a oboznámil strany sporu s jeho obsahom, a to konkrétne s komisionárskou zmluvou, so zápisnicou o výsluchu Z. J., s obsahom výpovede E. C., a s obsahom výpovede A. B. Namietal, že súd prvej inštancie nevykonal kľúčové dôkazy navrhnuté žalovaným v návrhu dôkazov. Všetky tieto dôkazy boli spôsobilé usvedčiť žalobcu, že sám „sa vrhol“ do škodnej udalosti a postupoval presne opačne ako postupovať mal, a preto rozhodne nemohol uzavrieť, že zodpovednosť strán konania má byť rovnaká. Odvolací súd mu na to odpovedal tak, že išlo len o obštrukčné návrhy na dokazovanie z jeho strany, čo už samo o sebe je iracionálny záver odvolacieho súdu. Tento záver odvolacieho súdu je preto iracionálny a nepochopiteľný, a preto celkom zjavne nesprávny. Všetky uvedené navrhované dôkazy boli krucálne, ktoré by bezpochyby mohli mať materiálny dopad na vyhodnotenie skutkového stavu, nakoľko by sa z nich dala vyčítať právna realizácia respektíve nerealizácia preventívnej povinnosti (povinnosti predchádzať škodám) zo strany žalobcu. Rozhodne ich nie je možné vnímať ako obštrukciu, ale ako návrh nadväzujúci na zrušujúce uznesenie (čo vyplýva aj z názvu). Odvolací súd ako aj súd prvej inštancie týmto postupom znemožnili žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čo zakladá dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

3.1. Odvolací súd aj súd prvej inštancie sa vo svojich rozhodnutiach len kvázi navodzujú dojem, že nejaké kritériá aplikovali a posúdili závažnosť zistení a podľa toho určili spoluzodpovednosť. Ich záver bol však len čistý odhad. Vôbec nie je jasné, prečo je váha toho, že „pokiaľ by žalobca neustanovil za spoludisponenta osobu, ktorú v podstate poznal len krátkodobo a na základe vonkajších znakov, túto osobu vyhodnotil ako zodpovednú, čo možno charakterizovať až ako detinské konanie z jeho strany, nebolo by došlo ku škode na jeho majetku“, rovnaká ako to, že banka neodhalila takýto raritný podvod, keď do banky príde skutočný spoludisponent, žiadna osoba, ktorá by mala ukradnutú identitu, a predloží prevodný príkaz a výberový lístok so svojim vlastným podpisom a vizuálne zhodným podpisom žalobcu, že až dvojnásobné znalecké skúmanie muselo ustáliť, že sa o autentický podpis nejednalo. Žalovaná v tejto súvislosti poukazuje na to, že dovolací súd zaviazal súdy nižšej inštancie záväzným právnym názorom, že je potrebné vyhodnotiť spoluzodpovednosť žalobcu. Takéto vyhodnotenie však nie je možné vykonať voľnou úvahou, obyčajným odhadom, ako to spravili konajúce súdy. Súdy nižšej

inštalácie nerešpektovali záväzný právny názor dovolacieho súdu, pretože pomer medzi zodpovednosťou na vzniku škody žalobcu a žalovaného, neposúdili v zmysle zákonných pravidiel, t.j. nedali na „misku váh“ skutočnosti majúce vplyv na uplatňovaný nárok, ale určili len odhadom, že nakoľko existujú skutočnosti v prospech aj v neprospech tak spoluzodpovednosť je v pomere 50 : 50, závažnosť týchto skutočností však neskúmali. Odvolací súd ako aj súd prvej inštalácie týmto postupom v rozpore so záväzným právnym názorom dovolacieho súdu znemožnili žalovanej, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle článku 46 ods.

1 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čo zakladá dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP. Žalovaná je presvedčená, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nespĺňa dané náležitosti, čím bolo porušené jej právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ako aj zákaz svojvoľného postupu súdu. Žalovaná v odvolaní poukazovala na viacero námietok, s ktorými sa prvostupňový súd v odôvodnení vôbec riadne nevysporiadal. Žalovaná okrem iného namietala, že súd prvej inštalácie sa vo svojom rozsudku vôbec nevenoval fundamentálnym predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu. Obmedzil sa len na čiastočné otázky (analýzu) preventívnej povinnosti zo strany žalobcu a nevymienenia si nepravého prevodného príkazu ako okolnosť vylučujúcu protiprávnosť. Odvolací súd namiesto toho, aby sa vysporiadal s tým, že rozsudok súdu prvej inštalácie nerieši tieto základné predpoklady, použil tzv. skrátené odôvodnenie a ani slovom sa nedotkol toho, že rozsudok súdu prvej inštalácie sa vôbec nevenuje základným predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu. Odvolací súd sa mal v danom prípade sám vysporiadať s tým, či došlo k naplneniu predpokladov zodpovednosti za škodu. Ani odvolací súd ani súd prvej inštalácie nepomenovali, ktoré zmluvné dojednanie mala žalovaná porušiť, či sa skutočne škoda stala (doteraz nie je zrejmé, či odpísané prostriedky neboli nakoniec prevedené žalobcovi) a kauzálny nexus už vôbec konajúce súdy vo svojich rozsudkoch neriešili. Odvolací súd ako aj súd prvej inštalácie týmto postupom znemožnili žalovanej, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čo zakladá dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

3.2. Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, žalovaná odôvodnila tým, že je zjavný nepomer medzi spoluzodpovednosťou žalobcu a spoluzodpovednosťou žalovanej. Zatiaľ nebola predmetom dovolacieho prieskumu otázka, „akým spôsobom posúdiť spoluzodpovednosť banky ako subjektu s objektívnou zodpovednosťou a jej klienta, ktorý poruší preventívnu povinnosť takým spôsobom a v takom rozsahu, ako v tomto prípade žalobca“. Súdy sa však vôbec nezaoberali tým, že žalobca porušil preventívnu povinnosť dokonca svojim aktívnym konaním, nie nejakým pasívnym opomenutím, čo takisto závažnosť porušenia preventívnej povinnosti nutne zvyšuje. Navyše z judikatúry vyplýva, že banka má síce povinnosť odhaľovať podvodné správanie, ale táto povinnosť nemôže byť bezbrehá - nemusí a nemôže na to používať prostriedky znalca. Uvedené je dôležité preto, že už v danom prípade podvod musel byť predmetom dvojitého znaleckého posudzovania. Tu sa naskytá potom otázka, či banka má nie byť zodpovedná v takom značnom rozsahu ako v tomto prípade 50 %, a to hlavne v prípade, ak poškodený svojim vlastným aktívnym konaním sa zásadným spôsobom podieľal na vzniku škody. Ani jeden zo súdov však tento subštandard opatrnosti primerane neposúdil. Otázne potom je, kedy by v ich vnímaní klient banky porušil prevenčnú povinnosť vo väčšom rozsahu ako 50 %, keď už ani tento prípad sa v ich odhade spravodlivo nezdal na porušenie väčšie ako 50 %. Bol to práve žalobca, ktorý si veľmi ľahkovážne vybral niekoho, takmer neznámeho a ustanovil ho za spoludisponenta a ukázal mu svoj podpis a ako bolo uvedené podpisy boli vizuálne zhodné, až druhý znalecký posudok s istotou posúdil podpis žalobcu ako nepravý. Navrhla, aby dovolací súd v tejto súvislosti sa zaoberal nasledovnými právnymi otázkami:

1/ akým spôsobom sa má určiť rozsah zodpovednosti banky za škodu v prípade, ak klient banky takým závažným spôsobom ako je v tejto veci, porušil svoju preventívnu povinnosť predchádzať vzniku škôd

2/ nadväzujúc na otázku číslo 1/, akým spôsobom sa má určiť miera spoluspôsobenia si škody poškodeným - klientom banky, ktorý vyššie uvedeným spôsobom poruší preventívnu povinnosť predchádzať vzniku škôd,

3/ je možné stanoviť pomer miery zodpovednosti škodcu a poškodeného len na základe odhadu voľnej úvahy súdu bez kvantitatívnych záverov vyplývajúcich zo závažnosti jednotlivých skutočností relevantných pre posúdenie uplatneného nároku.

3.3. Žalovaná navrhla aj aby dovolací súd v zmysle ustanovenia § 444 CSP odložil vykonateľnosť týmto

dovoláním napadnutého rozsudku. Taktiež navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie aj žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“), v ktorom uplatnil dovolacie dôvody podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1, písm. b/ CSP. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP uviedol, že v súlade s prejednávacou zásadou má za to, že na ňom nespočívalo bremeno preukázania toho, že neporušil svoje prevenčné povinnosti, ale práve žalovaná, ktorá sa domáhala zamietnutia žaloby, na základe tvrdení o tom, že žalobca „si škodu privodil sám, tým, že si vybral rizikového obchodného partnera a tým, že neposkytol na seba žiaden kontakt“, teda na základe porušenia prevenčnej povinnosti bola v konaní povinná preukázať, že žalobca pri uzatváraní zmluvy so žalovanou porušil prevenčnú povinnosť. Z vykonaného dokazovania pred súdmi nižších stupňov jasne vyplýva, že žalovaná relevantným spôsobom nepreukázala, že by mal mať žalobca pri zachovaní obvyklej starostlivosti vedomosť o možnej rizikovosti obchodného partnera Z. J., že by si žalobca zvolil rizikový spôsob preukázania existencie dostatku finančných prostriedkov a že odmietol žalovanej poskytnúť telefonický kontakt. Z už uvedeného možno urobiť čiastkový uzáver, podľa ktorého krajský súd nesprávnym spôsobom vyhodnotil otázku rozloženia dôkazného bremena medzi stranami sporu v neprospech žalobcu, v príčinnej súvislosti s čím nesprávne posúdil nepriaznivé následky neobjasneného skutkového stavu, porušenie prevenčnej povinnosti žalobcu, v dôsledku čoho formuloval skutkové závery, ktoré z vykonaného dokazovania (pri rešpektovaní prejednávacej zásady), pri žiadnej možnej zmyslupnej interpretácii nevyplyvali, čím sa dostal do zásadného rozporu medzi skutkovými zisteniami (získanými procesne relevantným spôsobom) a právnymi závermi na jednej strane a vykonanými dôkazmi na strane druhej. Tým, že krajský súd ustálil skutkový stav veci odlišne ako vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí a to bez toho, aby zároveň v priebehu súdneho konania došlo k určitému významnému skutkovému posunu, zaťažil svoje rozhodnutie prekvapivosťou a nepredvídateľnosťou. Z vykonaného dokazovania práve naopak vyplynulo, že pán Z. J. používal veľmi sofistikované metódy (napríklad prezentoval sa ako pracovník Interpolu, čo nepochybne zvyšovalo jeho dôveryhodnosť), aj pri svojich iných obchodných partneroch, skutočnosti, ktoré vyplynuli z pripojených spisov vedených vo veciach, v ktorých bol pán Z. J. podozrivý zo spáchania trestných činov.

4.1. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP uviedol, že odvolací súd a tiež aj súd prvej inštancie sa jednoznačne vyjadrili v tom smere, že v predmetnom prípade ide o spotrebiteľský (asymetricky orientovaný) právny vzťah, pričom žalobca vystupoval v pozícii spotrebiteľa a žalovaná v pozícii dodávateľa. Vymedzil preto právnu otázku v znení „za predpokladu ak asymetrické postavenie v hmotnoprávnom vzťahu a tým aj prirodzene znížená miera obozretnosti spotrebiteľa naruša spravodlivú rovnováhu medzi dotknutými stranami tým, že vykazuje typický v týchto vzťahoch sa vyskytujúci informačný deficit na strane spotrebiteľa daný objektívnymi okolnosťami vyplývajúcimi z jeho postavenia, prípadne ak asymetrické postavenie zmluvných strán indikuje určité špecifické možnosti podnikateľa predchádzať nepriaznivým právnym následkom na strane spotrebiteľa, má všeobecný súd za účelom proporcionálneho vyváženia tohto právneho vzťahu povinnosť pristupovať v prípade posúdenia (spolu) zodpovednosti podnikateľa (banky) tak, aby pôvodné asymetrické postavenie strán tohto právneho vzťahu našlo svoj korelát aj asymetrickom rozložení miery (spolu) zodpovednosti tohto podnikateľa, ako základného východiska pre spravodlivé usporiadanie sekundárneho hmotnoprávneho vzťahu medzi ním a spotrebiteľom“. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobe žalobcu v plnom rozsahu vyhovie a zároveň mu prizná náhradu trov v konaní, alternatívne navrhol dovolaciemu súdu, aby rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

5. Žalobca ako aj žalovaná podali vyjadrenie k dovolaniam protistrán.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 2. mája 2022 sp. zn. 5Cdo/63/2022 odložil vykonateľnosť rozsudku Krajského súdu v Prešove z 24. novembra 2021 sp. zn. 13Co/32/2021 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Prešov z 5. mája 2021 č. k. 29C/41/2019-140 do právoplatného skončenia konania o dovolaní žalovanej.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) žalobca a žalovaná zastúpení v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP) v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je nielen procesne prípustné, ale aj dôvodné.

8. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

8.2. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

9. V posudzovanom prípade dovolateľa uplatnili dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

10. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.1. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11. Dovolatelia (žalobca a žalovaná) namietali, že súdy nižších inštancií pomer medzi zodpovednosťou na vzniku škody žalobcu a žalovanej neposúdili v zmysle zákonných pravidiel, teda neposudzovali skutočnosti majúce vplyv na uplatňovaný nárok, ale určili ich len odhadom, nakoľko existujú skutočnosti v prospech aj v neprospech, tak spoluzodpovednosť je v pomere 50 : 50, závažnosť týchto skutočností však neskúmali.

12. Odvolací súd sa v bode 33/ svojho rozhodnutia stotožnil s dôvodmi súdu prvej inštancie ohľadne vyhodnotenia pomeru zodpovednosti strán sporu za výber finančných prostriedkov z účtu žalobcu, na základe falošného príkazu, pričom dospel k záveru, že zodpovednosť oboch strán je v zásade rovnaká. Uviedol, že tento pomer zodpovedá spravodlivému usporiadaniu veci, nakoľko pokiaľ by žalobca neustanovil za spoludisponenta osobu, ktorú v podstate poznal len krátkodobo a na základe vonkajších znakov túto osobu vyhodnotil ako zodpovednú, čo možno charakterizovať až ako detinské konanie z jeho strany, neboli by došlo ku škode na jeho majetku. Rovnako je vylúčené úplné vylúčenie zodpovednosti žalovanej za takéto konanie, preto je odôvodnený záver súdu prvej inštancie a rovnakom podiele zavinenia oboch strán sporu na tejto kauze. Dospel k záveru, že od bankovej inštitúcie, ktorá podniká profesionálne na finančnom trhu a nakladá s prostriedkami svojich klientov, možno spravodlivo očakávať maximálne možnú mieru opatrnosti tak, aby prostriedky klientov neboli im podvodnou formou odcudzené, ako sa stalo v tomto prípade. Nepochybne v tejto veci ochranný mechanizmus žalovanej zlyhal, preto je miera jej zavinenia určená primerane.



13. Najvyšší súd Slovenskej republiky naposledy vo svojom zrušujúcom rozhodnutí spisová značka 4Cdo/25/2018 z 27.08.2019 v predmetnej veci uzavrel v bodoch 13, 14, 15 svojho rozhodnutia a tým zároveň vyslovil záväzný právny názor pre súdy nižších inštancií, že konajúce nižšie súdy vôbec nezobrali do úvahy skutočnosť, že to bol práve žalobca, ktorý si vybral Z. J. za spoludisponenta s jeho finančnými prostriedkami na účte a ktorý falšoval podpis žalobcu na príkaze na úhradu žalovanej sumy, ktorá mu bola vyplatená. Už len táto skutočnosť sama o sebe svedčila pre znášanie spoluzodpovednosti žalobcu za škodu spôsobenú na jeho majetku, ktorý sám pre seba navrhol uvedený veľmi riskantný spôsob vyplňania príkazov na úhradu cudzou osobou. Porušenie preventívnych povinností (§ 415 Obč. zákonníka, § 382 a 384 Obchodného zákonníka) má totiž tiež vplyv na rozsah škody, a to vtedy ak poškodený poruší jemu uloženú preventívnu povinnosť a za túto možno považovať určenie rizikovej osoby za spoludisponenta jeho účtu, ako aj neposkytnutie telefonického či iného kontaktu „pre prípadnú potrebu“ zabrániť neoprávneným výberom z účtu žalobcu. Vzhľadom však na to, že ustanovenie § 374 Obchodného zákonníka má dispozitívnu povahu, takže strany si mohli v zmluve vymedziť okolnosti vylučujúce zodpovednosť, ale keď si ju nevymedzili, vôbec neprichádza do úvahy zbavenie sa svojej zodpovednosti žalovanou bankou; nie je podľa názoru najvyššieho súdu možné účinné úplné vylúčenie jej zodpovednosti (§ 373 a § 757 Obchodného zákonníka).

14. Súdy nižšej inštancie pomer medzi zodpovednosťou na vzniku škody žalobcu a žalovanej, neposúdili v zmysle zákonných pravidiel, neposudzovali skutočnosti majúce vplyv na uplatňovaný nárok, ale tento určili len odhadom, keďže existujú skutočnosti v prospech aj v neprospech, tak spoluzodpovednosť je v pomere 50 : 50, závažnosť týchto skutočností však neskúmali. V tejto súvislosti dovolací súd akcentuje na záväzný právny názor uvedený v rozhodnutí dovolacieho súdu sp. zn. 4Cdo/25/2018 z 27. augusta 2019 v bode 15/, že vôbec neprichádza do úvahy zbavenie sa zodpovednosti žalovanou bankou, teda nie je možné účinné úplné vylúčenie jej zodpovednosti.

15. So zreteľom na dôvodne namietanú vadu zmätočnosti napadnutého rozhodnutia dovolací súd v súlade s jeho rozhodovacou praxou neposudzoval opodstatnenosť ďalších dovolacích námietok týkajúcich sa nesprávneho právneho posúdenia dovolateľmi uplatneného nároku a arbitrárnosti právnych záverov súdov nižších inštancií.

16. Skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ CSP je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd rozhodnutie odvolacieho ako aj prvoinštančného súdu zrušiť, pretože rozhodnutia vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôžu byť považované za správne. Dovolací súd preto rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj prvoinštančného súdu zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie na nové rozhodnutie (§ 449 ods. 1, 2 CSP, § 450 CSP).

17. V novom rozhodnutí súd rozhodne aj o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.